

07 december 2021

Reactie van de Orde op de brief van 3 december 2021 van minister Ferd Grapperhaus over de aanbestedingen en tarieven van tolken en vertalers

Zoals te verwachten vervalt minister Ferd Grapperhaus wederom in herhaling en geeft hij de huidige uiterst zorgwekkende situatie binnen de tolken- en vertalerswereld onterecht rooskleurig weer.

De brief van minister Grapperhaus staat vol onwaarheden:

ONWAARHEID 1: AANBESTEDINGSPLICHT

De minister beweert dat er in het advies van de parlementair advocaat staat dat er voor tolk- en vertaaldiensten van de overheid aanbesteed moeten worden. In het advies van 17 april 2020 staat onder punt 1.2: "Wij stellen voorop dat het kort gezegd aan de Rijksoverheid is om te bepalen hoe zij wil voorzien in de vervulling van haar taken. Zij kan ervoor kiezen om ofwel een bepaalde activiteit zelf in huis uit te voeren ofwel voor de uitvoering van die activiteit een marktpartij in te schakelen. Als de Rijksoverheid ervoor kiest om een activiteit zelf uit te voeren, is geen sprake van een opdracht in de zin van de Aanbestedingswet en zijn de aanbestedingsregels niet van toepassing."

Dus: De overheid mag tolk- en vertaaldiensten zelf verdelen en hoeft niet aan te besteden. Pas als de overheid er zelf voor kiest om het verdelen van tolk- en vertaaldiensten door derden te laten doen, is aanbesteding verplicht.

ONWAARHEID 2: UITBREIDING REGISTER WENSELIJK

De minister beweert dat een uitbreiding van het register wenselijk was, omdat in het verleden rijksoverheidsdiensten in veel gevallen tolken inzetten die niet ingeschreven stonden in het Register beëdigde tolken en vertalers (Rbtv). Als er iets niet wenselijk was, was dat wel de uitbreiding van het Register met B2-tolken. Door B2-tolken tot het register toe te laten voldoen deze tolken plotseling aan het predicaat 'registertolk' en worden ze tegenwoordig veelvuldig door aanbestedingsbemiddelaars ingezet, waarbij de C1-tolken veelal niet eens meer worden benaderd. Door deze werkwijze te faciliteren en toe te laten handelt Nederland in strijd met art. 6 EVRM. Er had nooit een B2-register mogen komen.

ONWAARHEID 3: INZET B2-EN NOODLIJSTTOLKEN ONDER STRIKTE VOORWAARDEN

Op papier zijn er voorwaarden voor de inzet van C1-tolken gesteld. In de praktijk laat de overheid toe dat aanbestedingsbemiddelaars B2-tolken inzetten zonder eerst alle C1-tolken te hebben benaderd. De prijs zou voor aanbestedingsbemiddelaars geen reden mogen zijn om geen C1-tolken in te zetten. In de praktijk is juist de prijs de belangrijkste reden voor aanbestedingsbemiddelaars om geen C1-tolken in te zetten. C1-tolken zitten werkeloos thuis.

ONWAARHEID 4: ADEQUATE REISKOSTENVERGOEDING

De wettelijke reiskostenvergoeding is niet 75 cent per km, maar 77 cent per km. Die reiskostenvergoeding die tevens een vergoeding voor de reistijd is, is met de huidige benzineprijzen bij lange na niet adequaat. De vergoeding van 77 cent per km voor reistijd en reiskosten is ook al 40 jaar niet meer geïndexeerd en dus onmogelijk 'adequaat' te noemen.

ONWAARHEID 5: INZET REGISTERTOLKEN

Tijdens het eerste monitoringsgesprek met de voorzitters van beroepsverenigingen is er gezegd dat de aanbestedingsbemiddelaars 3% meer registertolken inzetten dan contractueel verplicht. De contractuele verplichting zou 70% zijn terwijl het percentage van 73% is gehaald. De minister komt nu plotseling met 79% en 82%. De overheid staat gewoon toe dat C1-tolken niet worden benaderd, terwijl C1-tolken beschikbaar zijn. De aanbestedingsbemiddelaars maken maximaal gebruik van de 30% B2-tolken die de overheid hen toelaat. De overheid is verplicht om tolken van minimaal C1-niveau in te laten zetten en mag aanbestedingsbemiddelaars helemaal geen ruimte van 30% bieden om andere dan C1-tolken in te zetten. De C1-tolken worden door dit trucje door de overheid aan de kant geschoven en de overheid doet er alles aan om het verzet van de C1-tolken te breken.

ONWAARHEID 6: 25% MEER REGISTERTOLKEN INGEZET

Dit is een verkapte onwaarheid. Er zijn meer B2-tolken ingezet en die B2-tolken zijn door het openstellen van het register nu officieel ook 'registertolken'. Er wordt geen antwoord gegeven op de vraag hoeveel meer of minder C1-registertolken zijn ingezet. Uit een enquête van de Orde van Registertolken en -vertalers blijkt dat er sinds juli 2021 veel minder C1-registertolken voor RvR-diensten zijn ingezet. Het percentage van de minister geeft helemaal niet aan dat de vernieuwde systematiek werkt zoals deze beoogd is. Het tegendeel is waar: de vernieuwde systematiek is eerder kwaliteitsverlagend dan kwaliteitsverhogend. Er worden meer ongekwalificeerde tolken ingezet en minder C1-registertolken, hetgeen blijkt uit de enquêteresultaten van de ORT&V.

ONWAARHEID 7: TARIEVEN MET CA. 10% GESTEGEN

RvR-tolkdiensten waren al aanbesteed en in vergelijking met de vaste tarieven van de vorige aanbestedingsronde zijn de tarieven voor RvR-tolkdiensten flink gedaald. De minister vergelijkt in zijn schrijven appels met peren. Hij neemt het 40 jaar oude Btis-tarief als basis en vergelijkt dat met de tarieven die door de aanbestedingsbemiddelaars momenteel gemiddeld voor RvR-tolkdiensten worden betaald. Hij had de vergelijking moeten maken met de RvR-tarieven van de vorige aanbesteding. Dat tarief was vóór 1 juli 2021 voor veel talen € 60,72 per uur. De tarieven voor RvR-tolkdiensten zijn ten opzichte van de situatie van vóór juli 2021 minimaal derhalve met wel 10% gedaald in plaats van met 10% gestegen. En dit terwijl de inflatie de laatste 40 jaar in Nederland nog nooit zo hoog is geweest.

ONWAARHEID 8: EERSTE POSITIEVE RESULTATEN

Hier heeft het woord 'positief' dezelfde betekenis als bij een positieve uitslag van een coronatest. De situatie is nog nooit zo slecht geweest. De stelselherziening is een catastrofe en moet zo snel mogelijk terug worden gedraaid. Europeesrechtelijk is aanbesteding niet verplicht. De infrastructuur is er nog.

